

Sofie Decleir kruipt in de huid van Alkibiades: “We willen het goede doen, en onder dat mom doen we de slechtste dingen”

Met ‘Alkibiades’ schreef Ilja Leonard Pfeijffer een monumentale roman over dé posterboy van de antieke oudheid. Is hij een charismatisch staatsman of een manipulatieve schandaalfiguur? Zuidpool brengt het boek op de planken met Sofie Decleir in de hoofdrol. “Ik zou een rampzalige politicus zijn.”

Floris Baeke

14 oktober 2025 om 23:59

“Pfeijffer schrijft zo groots, zo erudiet, zo aantrekkelijk.” Sofie Decleir staat dezer dagen iets nerveuzer dan normaal aan de koffiemachine van Theater Zuidpool. Artistiek leider en regisseur Koen van Kaam distilleerde uit 900 pagina’s Pfeijffer een theatertekst die haar straks moet transformeren tot *golden boy* Alkibiades. Muzikant Jorgen Cassier en actrice Mona Lahousse vergezellen haar op scène.

Ilja Leonard Pfeijffer werkte *Alkibiades* af in 2023. Het boek werd al meer dan 100.000 keer verkocht, meermaals bekroond, en geldt misschien wel als het radicaalste wat de bekendste Nederlander van Genua ooit schreef. In het imposante epos blikt Alkibiades terug op zijn woelige leven. Hij groeide op tijdens de Gouden Eeuw van Athene onder de hoede van Perikles, zijn schatrijke peetvader en machtig staatsman, en was de poulain van filosoof Socrates. Met zijn lange lokken stond hij al van jongs af aan bekend als ‘de mooiste man van Griekenland’. Maar achter die schoonheid school een geducht legeraanvoerder en een verraderlijk machtspoliticus, die overliep naar aartsvijand Sparta en uiteindelijk zelfs naar Perzië. Alsof een Amerikaanse president in volle oorlog

plots tegen zijn eigen land zou samenspannen met Moskou en vervolgens met Peking.

“Ik ben al sinds april bezig en dacht soms: ik raak er niet. Zijn zinnen zijn barokke beeldhouwwerken, die niet altijd even makkelijk bekken. Ik moest er toch vaak op *sjieken*”, grijnst Declair. Maar kijk: een mens blijkt toch altijd meer te kunnen dan hij denkt. Ambitie, bravoure, hybride zelfs: het is Alkibiades en Pfeijffer niet vreemd. En dus ook Declair en Theater Zuidpool niet.

Pfeijffers epos is een overweldigende montage van verhaallijnen en registers. Hoe breng je zo'n titanenwerk op scène?

“Ik had niet in de schoenen van Koen willen staan (*lacht*). Na *De aanzegster*, onze eerdere samenwerking met Pfeijffer, was er zoveel vertrouwen dat hij Koen carte blanche gaf voor de bewerking. Er zijn offers gebracht: het hele stuk over Perzië is eruit. Maar ik denk wel dat we erin geslaagd zijn het wel en wee van Alkibiades te omspannen. En ik sta ook op scène met de jonge Mona Lahousse. Dat is essentieel: een nieuwe generatie mee op de planken, een extra laag, zo voel je direct wat mijn personage aanricht voor de toekomst. En als medespeler heeft ze een zachtmoedige, bijna rustgevende uitwerking op mij.”

“Wie is die kerel nu eigenlijk? Toen ik het boek las, kon ik er nooit de vinger op leggen, op al zijn silhouetten en gedaantes. Maar als actrice is die ongrijpbaarheid net gefundenes Fressen. Ik moest hier dus ja op zeggen. Ik heb ooit Grieks-Latijnse gedaan, met een fantastische leraar. Die lessen Grieks waren momenten die ik nog altijd koester; ze hebben me richting theater geleid. Die mythologie, filosofie, het vooruitstrevende denken, de theaters, het drama: zeker met mijn acteursfamilie sprak dat tot mijn verbeelding.”

Al in zijn eigen tijd was Alkibiades larger than life. Excentriek ook, briljant, ijdel, leep, rücksichtslos, verleidelijk, even gehaat als geliefd. Heb jij veel Alkibiades in jou?

“Nee, heel weinig. Ik zou een rampzalige politicus zijn. Een goed politicus moet compromissen kunnen sluiten, diplomatisch zijn, niet in zijn kaarten laten kijken. Ik ben veel te emotioneel, te veel een open boek, alles staat op mijn gezicht te lezen. Laat mij maar doen alsof!”

Hij was ook een androgyn figuur. “Geen man kan ooit groot zijn als hij niet ook een vrouw durft te zijn”, dat motto keert vaak terug in het boek. Hoe is het om als vrouw in zijn huid te kruipen?

“Hij is in de eerste plaats een mens, en zo benader ik al mijn rollen. Maar natuurlijk: een vrouw die zó schaamteloos de macht grijpt, zó openlijk overmoedig is, dat verwachten we niet zo snel.”

“‘Eindelijk krijgen wij onze oorlog’, zegt Alkibiades ergens. Die euforie begrijp ik níét. Zijn misschien wel mannelijke drang naar expansie, naar roem, naar conflict is mij vreemd. Maar dat maakt het wel interessant om te spelen.”

Na een turbulente pestepidemie is de Atheense samenleving gekwetst, op zoek naar houvast. Je speelt de sterke leider die de democratie zegt te redden door haar af te schaffen.

“Heel dat boek resoneert vandaag. Er zijn zoveel parallellen. Wat stelt democratie eigenlijk nog voor? Bevinden ook wij ons niet op een gevaarlijk pad? De historische afstand helpt om met tegelijk kritische én milde blik naar de mens te kijken, alsof je een alien bent die hier landt. We worden op deze aardbol gesmeten, en we moeten íéts doen. We willen het goede doen, en onder dat mom doen we de slechtste dingen.”

“Ja, Alkibiades was een populist, maar hij handelde óók uit liefde, uit een verlangen om de erfenis van zijn stiefvader Perikles hoog te houden, bijvoorbeeld. En precies daardoor werd hij corrupt. Soms heb ik bijna medelijden met hem als

mens. Tragisch, en ik denk dat we die tragiek moeten proberen te begrijpen. Niet om hem vrij te pleiten, maar om te snappen waarom de mens zo kan ontsporen.”

Jouw Alkibiades is dus geen platte opportunist?

“Wat mij zo raakt, is zijn ambiguïteit. Ja, hij doet kwalijke dingen. Hij is ijdel, hij is onbetrouwbaar, hij is gevaarlijk. Maar na het lezen van het boek bleef ik ook achter met een gevoel van liefde, van levenslust. Alkibiades bijt ook in het leven. Hij steekt zijn nek uit, hij probéert iets, hij is geëngageerd, hij legt zich niet neer bij de status quo.”

“‘Oorlog is destructie, maar vrede is stilstand’, zegt hij ergens. Op dat citaat kan ik dagen *sjieken*. Wat denk ik daarvan? Ik vind oorlog verschrikkelijk. Maar wij zijn als mensheid ook niet gemaakt om stil te staan. Het móét *bougeren*, dingen moeten bewegen, veranderen.”

“Antwerpen is al jaren een bouwwerf. Terwijl ik rondwandelen, kan me soms het besef overvallen dat ik van veel van die werven nooit zal meemaken dat ze echt af zijn. Maar eigenlijk is dat een enorm troostende gedachte: blijkbaar blijven wij als mens toch maar bezig. Het blijft maar gaan, er moet altijd nog iets anders, we moeten iets proberen, iets ondernemen, soms tegen beter weten in, vaak zonder te weten waar het op uitdraait. Blijkbaar kan de mens niet anders.”

Wat hoop je dat de voorstelling zal losmaken?

“Ik hoop op goede discussies, dat mensen zich afvragen: waar staan wij nu als mensheid? Zijn we het zoveel beter aan het doen? Ik denk het eerlijk gezegd niet. We leven in een tijd van snelle meningen, van zwart-wit. Zo’n figuur als Alkibiades dwingt je tot ambiguïteit: je raakt er niet uit. En dat is belangrijk. Het is goed soms een beetje rustiger te worden in ons snelle oordelen over de wereld.”

'Alkibiades' van Zuidpool, première op 17/10 in KVS, Brussel. Tourdata op zuidpool.be.

<https://www.standaard.be/media-en-cultuur/sofie-decleir-kruipt-in-de-huid-van-alkibiades-wewillen-het-goede-doen-en-onder-dat-mom-doen-we-de-slechtste-dingen/97291841.html>